

Balada Tătară

Viorel Darie

Trei cai, unul alb, unul negru și unul roșu tăiau mai iute ca vântul întinderile câmpiei aurii. Cel alb era strunit de un tânăr falnic și plăcut la înfățișare, cel negru era ținut în frâu de un flăcău mult mai tânăr, iar cel roșu era călărit de un oștean în vârstă, cu mustăți răsucite și priviri încruntate.

Tânărul falnic era chiar fiul cel mare al Împăratului Tătarilor, cel mai viteaz și mai vestit dintre fii împăratului și moștenitorul de drept al împărției. Ce foarte tânăr era fratele său mai mic. Iar vârstnicul oștean era povățuitorul și păzitorul acestora.

Cei trei tătari purtau veșminte bogate, cu multe podoabe de aur și nestemate pe ele, iar pe întunecatele lor căciuli fluturau semețe pene de vultur. Și se cădea ca cei trei să aibă veșminte de preț, căci Împăratul Tătarilor îi trimise ca soli, departe, la Împăratul Țării de la Răsărit!

În urma celor trei soli gonea o ceată de călăreți, vigoșoși și devotați, ai căror menire era să vegheze drumul celor trei care era considerat a fi un drum presărat cu multe primejdii. Solii goneau pe câmpii pustii, pe cărări neștiute...

Spune-ne, tu, care înșiri cu atâta tâlc istorii străvechi din surele stepe, spune-ne de ce plecară feciorii Împăratului Tătarilor la un drum atât de greu și plin de primejdii? Și de ce n-au fost trimiși, ca soli, niște oameni de rând?

Răspuns aș găsi la orice, de-aș fi în stare să înțeleg îndemnul inimii. Căci la urechile Împăratului Tătarilor ajunsese un zvon, cum că Împăratul Țării de la Răsărit ar crește în palatul său o atât de gingașă și de minunată fiică, mai scumpă decât orice tablou de mătase fină, și strălucitoare

ca o nestemată de diamant, și mai încântătoare ca Luceafărul de Dimineață...

De aceea Împăratul Tătarilor i-a chemat la el pe cei doi feciorii ai săi și le-a încredințat misiunea de a duce Împăratului Țării de la Răsărit multe urări, însemnate daruri și, ceea ce era mai important, să vadă de sunt adevărate vorbele care i-au ajuns la ureche despre minunata lui fiică.

Treceau, deci, tătarii, ca tainice năluci peste câmpuri pustii. Și nu ocoleau nici râurile mari, nici pădurile întunecate, nici crestele înalte și înzăpezite ale munților. Când un râu le ieșea în cale, îl treceau înot pe spinările cailor. Iar de întâlneau păduri întunecate și dese, treceau prin ele întocmai ca foșnetul vântului. Și încă, de le stăteau în cale munții cei înalți, treceau de ei cu elanul tinereții și al iubirii. Și cât de voioși zburau caii lor, adușmăniți și câmpii necunoscute. Dar mai aprinse erau inimile lor arzând de flăcările dragostei.

Învingeau ușor și seceta și pustiul stepelor. Seara se odihneau la adăpostul pădurii, ascultând povești în preajma focurilor înalte, aprinse în întunecatele corturi. Și nu aveau alți sfetnici decât Soarele și Luna și stelele de pe cer, în imensitatea necuprinsului.

Străbăteau de zor câmpiile și munții, satele și râurile cele mari și nu se opreau cum nu se oprește vântul deasupra ierburilor din stepă. Dar într-o dimineață, pe când urcară coastele domoale ale unui munte și priviră dincolo de coama lui, inima lor se bucură nespuse căci zăriră, într-o vale întinsă și largă, o strălucitoare cetate.

Ce mândră cetate! Oraș imperial, cu palate somptuoase, împodobite cu aur, strălucind de frumusețe și bogăție!

Și cei trei importanți soli tătari se năpustiră cu voioșie spre cetatea din vale, iar ceata de oșteni zorea în urma lor.

*

Mama îmi zice mereu ”Fii frumoasă, fii înțeleaptă, fii cu inima bună, căci ești fiică de împărat, mândria tatălui tău”. Eu o iubesc mult, căci mă privește cu multă candoare și vrea să devin o fată fără cusur. Însă sunt curioasă din fire, și aș vrea pe toate să le știu. Ochii mei scrutează avid toate sertarele, toate încăperile din palatul tatălui meu.

Lumea din cetate mă îndrăgește, căci sunt frumoasă, copilăroasă, răsfățată - ca o fiică de împărat ce sunt. Înțelepții cetății îmi răsfoiesc cărți vechi, îmi spun povești și îmi explică cât de puternic este părintele meu. Tot ei mă învață cum să citesc și să scriu și cum să-mi exprim, în cuvinte alese, gândurile.

Însă nimeni din cetate nu mă poate învăța acele lucruri minunate pe care le-am descoperit doar cu pasiunea inimii mele. Am descoperit că, mai presus de frumusețile și bogățiile din palat este farmecul cerului albastru ce se zărește atât de limpede printre ramurile pinilor ce străjuiesc zidurile cetății. Și am văzut adesea că cei care intră în cetate din afara zidurilor - acolo unde este atât de cald și atâta libertate - se uită cu lăcomie și jind la veșmintele tatălui meu, la coroana și bogățiile sale.

Simt că mă cuprinde frigul în acest palat. Aș vrea să fie mai mult soare. Nu-mi place să mă încălzesc doar la focul din cămin.

Am descoperit o taină importantă și nostimă: când plec la plimbare, prin grădină, acolo știu un zid mai cald, aproape de acea fântână tâșnitoare, în care înoată peștii aurii.

Acolo, în fiecare zi, îmi iese în cale un iepuraș alb, drăgălaș, cu blana moale și caldă. Cum mă zărește, aleargă vesel spre mine și mă însoțește prin toată grădina. Am observat, însă, că bietul iepuraș e foarte fricos, îi e teamă de toată lumea, dar mai ales de tatăl meu. De cum îl zărește, dispare în fugă și se ascunde...

Mama este supărată pe mine, că pierd prea mult timp prin grădină și sunt atât de multe de făcut pentru educația mea!

Într-o zi am avut un vis chinuitor. Căci mi se păru că iepurașul meu cel drag ieșise pe poarta cetății, iar eu n-aveam voie să trec dincolo de poarta cetății ca să-l caut. De atunci, detest aceste ziduri. Aș vrea nespus de mult să pot zbura dincolo de zid, până la munții aceia din zare, să privesc lumea de dincolo de ei...

De la un timp îmi pare că nu sunt din acest loc, din palatul tatălui meu; simt că spiritul meu colindă, nostalgic, într-acolo, în clarul orizontului... Detest aceste ziduri! Dar, totuși, nu am destul curaj să-i spun tatei, nici măcar mamei, aceste gânduri. Mi-e teamă să nu-i întristez cu dorințele mele. Așadar, trebuie să fiu mereu fiica perfectă, ascultătoare și bine educată.

Câteodată văd porțile cele mari ale palatului deschizându-se și văd oameni de vază intrând. În aceste rare clipe pot simți și eu aerul proaspăt inundând curțile palatului. Dar asta se întâmplă atât de rar: de obicei, slujbașii cei mici intră și ies pe porțile cele mici...

Ah! Dar ce-mi văd ochii?! E un vis, oare? Niște cai superbi coboară colinele din afara cetății, iar acum se îndreaptă spre porțile cele mari! Iată, porțile cele mari se deschid și sus-pusele persoane intră în cetate!... Însă știu, se

duc la tatăl meu! Eu trebuie să stau aici, în camera mea! Mamă, vino! Sunt tristă! Vino și ia-mă în camera ta!...

Trebuie să fiu, însă, cuminte. Ah! Ce aud? Vine cineva în camera mea?... Da, știu, va sosi curând un sfetnic să-mi zică: “Domniță, te poți plimba prin palat. Oaspeții au plecat!”

Dar ușa camerei mele se deschide și cineva îmi zice:

- Excelență, prea frumoasă prințesă, Rază-Albastră! Ilustrul tău părinte te așteaptă în Marele Salon, chiar acum!...

*

Mai spune-mi, tu, povestitorule, întâmplări de demult, întâmplări pline de farmec, în atingeri ușoare ale strunelor cobzei. Spune-ne ce-a mai fost, după ce fii Împăratului Tătar sosiră ca soli în palatul Împăratului Răsăritului!...

Văzând solii tătarilor intrând în Marele Salon, Împăratul Răsăritului își luă o ținută semeață și, cu o voce solemnă, rosti:

- Cine sunteți voi?

Eu sunt Fulgerul-Alb, fiul cel mare al Împăratului Tătarilor!

- Eu sunt Săgeată-Iute, mezinul aceluiași împărat!...

- Iar eu sunt Vulpea-Șireată, povățuitorul și păzitorul lor credincios!...

- Și ce caută în palatul meu “Fulgerul“, “Săgeata“ și “Vulpea“ tătarilor?...

- Urări de bine, mesaj de pace și multe daruri îți trimite tatăl meu! îi răspunse fiul cel mare al Împăratului Tătarilor, iar solii se închină până la pământ.

Împăratului Răsăritului îi plăcură aceste vorbe, de aceea se grăbi să le zică:

- Unde e solia voastră?
- Iată, mesajul e aici, sigilat. Iar purtătorii de daruri multe așteaptă în curte.

- Să citim întâi mesajul! Sfetnice, tălmăcește acest mesaj!

- “Împărate al Răsăritului, primește solia mea, precum și darurile mele pe care înșiși fiii mei ți le aduc, și mai primește urări de bine! Doresc să fie pace între împărăția ta și împărăția mea. Dacă tu, Marele Împărat al Țării de la Răsărit, vei socoti că solia mea îți este pe plac, aș îndrăzni să-ți cer, de poți, să oferi pe fiica ta cea prea frumoasă, Rază-Albastră, ca soție fiului meu cel mare, cel mai destoinic și moștenitor al tronului împărăției mele... Aceasta este solia pe care eu, puternicul Împărat al Tătarilor, îți trimit”.

Auzind cele cuprinse în solie Împăratul Răsăritului căzu pe gânduri. După ceva vreme răspunse:

- Socot mesajul Împăratului Tătarilor ca sincer și înțelept! Îmi trebuie, însă, trei zile să cuget, ca să-i dau un răspuns potrivit!

Până una-alta Împăratul dădu poruncă să-i fie înfățișată, degrabă, fiica lui cea dragă, Rază-Albastră.

Trecură doar câteva clipe și draperia de mătase ce acoperea ușa se deschise și, precum un vis, apără fiica cea încântătoare a împăratului.

- Tată, am venit degrabă să-ți împlinesc porunca!

Împăratul se înduioșă văzându-și fiica cea frumoasă, și-i zise, cu aur în glas:

- Prea bine ai făcut că ai venit degrabă auzind porunca mea! Căci te-am chemat să te înfățișez solilor Împăratului Tătarilor. Tânărul cel mai înalt este fiul cel mare și destoinic al Împăratului Tătarilor, moștenitorul împărăției! Iar băiatul acesta tânăr este fratele său, mezinul. Și mai este o parte

însemnată a soliei tătarilor, cerând ca tu să-i fii dată ca soție fiului cel mare al Împăratului Tătarilor. Eu însumi socot înțeleaptă această cerere, așa că te rog fii pregătită să împlinești porunca mea!

Dar zicând aceste vorbe ochii împăratului o învăluiau cu dragoste, grijă părintească și adorație pe fiica sa.

Solii tătari căzură în extaz privind-o pe frumoasa prințesă. Precum cerul senin după zilele de ploaie, precum lumina unui palat luminos în noaptea întunecată, sau precum un izvor limpede într-un pustiu, așa le apărea lor această strălucitoare ființă. Toate cuvintele graiului omenesc erau prea sărace pentru a descrie trăsăturile ei nobile. Și sunetele oricărei harfe păreau prea surde pentru a reda glasul ei duios. Și nicio priveliște din grădină, niciun tablou rafinat de mătase, nu puteau descrie în culori și lumină farmecul ochilor ei! Și câte comori se ascundeau în inima acestei fiice de împărat. Dacă un muritor din lumea asta ar fi reușit să-i cucerească inima, ar fi fost mai fericit chiar dacă ar fi avut tot aurul lumii! Tristă, însă, pentru totdeauna, îi rămânea inima celui pe care privirea ei îl ocolea!...

Așa apărea în ochii solilor tătari această minunată fiică de împărat!...

*

Stai aici, alături de mine, și încearcă să înțelegi de poate fi adevărat! Că dulcea și delicata și strălucitoare fiică de împărat nu l-a îndrăgit pe dată pe Fulgerul-Alb, fiul cel mare al Împăratului Tătarilor! Căci privirile ei întâlneau sclipirile senine și pline de dragoste din ochii fiului mezin!... Atunci prințesa Rază-Albastră se refugie în iatacul ei, rostind astfel: "În zadar sunt toate bogățiile, toate meritele și toată

dragostea ta. Nu-mi mai zice nimic de putere și triumf. Te rog nu mai încerca să faci nimic pentru fericirea mea, oferindu-mi splendori și palate fermecate. Dacă mie nu-mi plac, înseamnă că nu-mi plac și renunț cu hotărâre la toate bogațiile, la toate meritele și toată dragostea ta. Lasă-mă să fiu liberă, să traiesc doar cu visele mele dragi! Să fiu liberă, să mă uit întotdeauna doar în ochii cei negri, în care văd inima bună a fiului mezin al Împăratului Tătarilor, care mă priviră cu infinită liniște! Sunt convinsă, îl iubesc foarte mult iar el mă adoră, și-i atât de mișcat, căci știe că această iubire este interzisă. Dar eu sunt decisă să înving orice, să fiu pentru veci credincioasă visului meu! Mamă, scumpa mea mamă! Vino la mine și încearcă să afli o cale inima să-mi salvezi; căci mi-e drag, nespus de drag, acest foarte tânăr fiu de împărat al tătarilor! Dar mi-e frică de hotărârile tatălui meu, acele teribile hotărâri, de-a mă trimite departe, în țară străină, ca soție al fiului cel mare al Împăratului Tătarilor. Mai bine moartă, decât tristă în casă străină! Mamă, te rog, încearcă să-mi aperi inima cea pură!...”

Iar mama, cu inima ei milostivă, se strădui s-o ajute pe delicata ei fiică, deoarece trimise două scrisori, una către temutul Împărat al Răsăritului și una către fiul cel mare al Împăratului Tătarilor. Scrisoarea zicea astfel:

“Regret, inima tinerei și scumpe noastre fiice este cuprinsă de adâncă iubire pentru fiul mezin al Împăratului Tătarilor. Nu încercați s-o convingeți să renunțe la dragostea ei sinceră și eternă. Ea mai degrabă ar alege moartea, decât să trăiască fără dragoste!”

De bună seamă, nori grei și întunecați coborâră asupra fiului cel mare al tătarilor, iar inima îi era ca un tigru închis într-o cușcă. Așa că, privi mânios, foarte mânios, la fratele său cel tânăr, care îi era, până atunci, atât de drag! Și așa se

întâmplă pe lume, că un om e lipsit chiar și de cele mai plăcute vise ale sale! Atunci o viață întunecată și disperată îl așteaptă, viață fără bucurii, fără speranță!

*

În Marele Salon al Palatului Imperial o mulțime de candelă își leagă flăcările aprinse. Cei de față pășesc cu grijă, vorbind în șoaptă. Căci Împăratul gândește profund, iar mintea lui pregătește furtuni!

Inima sa părintească și duioasă suferă, căci fiica lui cea mai dragă va fi trimisă departe de casa ei părintească, ca să locuiască într-o casă străină, la un popor străin. Dar el e împărat și nimeni din lumea asta nu trebuie să-i afle gândurile lui ascunse!

Așadar, Împăratul Răsăritului, își puse coroana pe cap și, în ținuta sa severă și încruntată dădu această poruncă:

- Să vină aici fiica mea, Rază-Albastră și solii tătari!

Cei chemați se prezentară de îndată și se închină în fața împăratului. Împăratul privea iscoditor pe fiecare în parte, pe fiica sa, pe fiul cel mare al tătarilor, dar și pe fiul mezin al Împăratului Tătarilor. Apoi zise:

- Vino aici, sfetnice care scrii solii!

- Da, luminate Împărate, aici sunt!

- Atunci, ia un pergament și scrie solia! ”Puternicul Împărat al Răsăritului trimite această solie către Împăratul Tătarilor, numai urări de bine, viață lungă și fericire. Solia ta m-a convins că între împărățiile noastre nu trebuie să mai fie războaie. Suntem precum vulturul și leul, unul împărat al cerului, celălalt împărat al pământului și niciunul nu caută să-l doboare pe celălalt. Prin urmare, sunt bucuros să-ți primesc darurile tale cele multe și să-ți ofer pe preafrumoasa mea

fiică, Rază-Albastră, ca soție pentru fiul tău cel mare. Ți trimis și multe daruri. Fiica mea va sosi în curând la palatul tău, însoțită de alaiul ei! Aceasta este voința puternicului Împărat al Țării Răsăritului!”

Cei de față tăcură înmărmuriți.

- Acum adu-mi pergamentul ca să-l sigilez! rosti împăratul.

Dar, în liniștea care stăpânea Salonul, o voce se auzi:

- O clipă, doar! Prea înălțate Împărate!

- Cine strigă așa? zise împăratul. Cine îmi nesocotește mie porunca?...

- Sunt eu, Fulgerul-Alb, fiul cel mare al Împăratului Tătarilor! Te implor, înălțimea ta, privește mai bine chipul fiicei tale, precum și chipul fratelui meu mezin! Observă disperarea de pe chipurile lor, de teama hotărârii tale, de a semna acest pergament!...

Fața Împăratului Răsăritului se întunecă de mânie auzind această neașteptată replică din partea fiului cel mare al tătarilor.

- Înseamnă că, aici, în împărăția mea, copiii dau porunci? rosti temutul împărat.

Și ochii împăratului priveau întunecați la chipul fiicei sale și la cel al fiului mezin al tătarilor. Apoi, încetul cu încetul, privirea sa se însenină, deveni chiar foarte duioasă. Atunci Împăratul Răsăritului se ridică de pe tronul său, luă pergamentul cel temut și-l puse deasupra flăcărilor focului din cămin. Și, privind cu căldură spre Fulgerul-Alb, zise celor de față:

- Văzut-am că Împăratul Tătarilor are un fiu nespus de drept și viteaz! Fapta ta, Fulgerul-Alb, este cea mai eroică faptă din câte văzut-am eu!

După aceea împăratul privi, iarăși, spre fiica sa și spre fiul mezin al tătarilor și zise astfel:

- Tu, Săgeată-Iute, fiul mezin al Împăratului Tătarilor, întoarce-te la tatăl tău și devii destoinic și viteaz, ca fratele tău mai mare! Și când voi auzi că ai devenit un brav comandant în oștirea tatălui tău atunci îți voi da de soție pe fiica mea cea dragă!

Astfel rosti Împăratul Răsăritului!

*

Nu e iubire, ci foc nestins, ce mistuie inima fiului cel mare al Împăratului Tătarilor, care cutreieră întinsele pustiuri mai repede ca vântul și ca gândul, călărind pe calul lui cel alb, abia atingând pământul! Însă de la țărnițele stâncoase ale mării Sudului până la întunecatele păduri din Nord, era prea puțin timp, prea puțin loc, pentru tristele sale plimbări. Nici gerurile iernilor nu erau îndeajuns de reci, nici furtunile verii nu erau îndeajuns de răcoroase, nici fluviile cele mari n-aveau destulă apă să-i stingă inima în flăcări!

Și crunt se întoarse la oștire unde, adunând mulțimi mari de tătari, porni ca vântul spre hotarele împărăției. Și unde erau primejdii mai mari acolo soarta îl purta cu bucurie și unde erau luptele mai încinse acolo se avânta de îndată. Se lupta ca un leu printre săbiile, caii și lăncile dușmanilor până își găsi un eroic sfârșit!

La răscrucea de drumuri din pustiuri, pe culmea unui deal, poporul tătar înalță un gurgan de pământ peste mormântul viteazului lor erou. Iar pe creasta aceluși gurgan au sădit vreo zece, ba douăsprezece pini. Iar peste gurgan și peste pini rotesc neliniștiți vulturii cei semeți ai stepei care,

plutind în cercuri largi și încete, prevestesc sfârșituri de vară,
ori focuri roșii ce mistuie satele de la orizont...

*

Dar fiul cel tânăr al Împăratului Tătarilor, înconjurat de prietenii săi devotați, se întoarse zburând spre casa tatălui său, acolo, în ținuturile cele dragi ale împărăției sale, cu câmpii înverzite, grădini pline de rod și copii zburdând veseli în joaca lor din jurul casei. Iar mama îi ieși bucuroasă în întâmpinare, fericită de a-și revedea acasă fiul ei cel drag.

Nu după mulți ani, acest plăpând și foarte tânăr băiat al Împăratului Tătarilor deveni un foarte brav conducător de oști în țara tătarilor. Și a zidit multe orașe pe care le cârmuia cu multă înțelepciune.

Atunci Împăratul Tătarilor trimise iarăși solie către Împăratul Răsăritului pentru a-i cere de noră, pe preafrumoasa lui fiică, Rază-Albastră.

*

Rămâneți cu bine, părinții mei dragi! Rămâi cu bine, palat părintesc, casa mea dragă! Căci fiicele împăraților nu au norocul să trăiască în casa copilăriei lor! Pleca-voi acolo, în depărtare, la capătul lumii! Acolo-mi va fi casa, copiii și speranțele!

Cât de trist a fost pentru fiica împăratului să-și părăsească, pentru totdeauna părinții! Dar mai bucuroasă pleca cu gândul că acolo, la capătul drumului celui lung, o va întâmpina fiul Împăratului Tătarilor, alesul inimii ei, pe care l-a așteptat atât de mult!

Dragostea și viața lor au fost minunate, luminoase! La fel ca și soarta întregului popor tătar!

Iar acest tânăr și brav fiu de tătari deveni, după mulți ani, împărat peste întregul popor al său renumit pentru dreptatea și înțelepciunea sa!

*Mare mincinos sunt eu,
Înșirând astă poveste,
Dar mai mincinos e împăratul,
Furând sărmanelor zestrea!*